

Bestemd voor de gemeenteraad

2025_CBS_07394 Partnerschapsovereenkomst betreffende sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd in besloten vergadering van 28 augustus 2025

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

Hafsa El-Bazioui, schepen-voorzitter; Astrid De Bruycker, schepen; Sofie Bracke, schepen; Joris Vandembroucke, schepen; Bram Van Braeckevelt, schepen; Burak Nalli, schepen; Filip Watteeuw, schepen; Christophe Peeters, schepen
Mieke Hullebroeck, algemeen directeur

Bevoegd: Filip Watteeuw

Betrokken: Astrid De Bruycker, Hafsa El-Bazioui

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

- Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 40, § 1.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 2.

Motivering

De jaarrapporten van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) tonen aan dat huishoudens - meer specifiek houtverbranding in open haarden en kachels - en verkeer de grootste bronnen zijn van fijn stof in de Gentse agglomeratie en Gent-centrum. De advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor fijn stof worden op geen enkele meetplaats gehaald. De beleidsnota *Lucht en Geluid 2020-2025* bevat dan ook verschillende acties die inzetten op monitoring, burgerwetenschap, samenwerking met andere overheden en communicatie, met als doel zowel de kennisopbouw te versterken als de Gentenaar voldoende te informeren over de (actuele) luchtkwaliteit en de oorzaken van luchtvervuiling.

Dit leidde reeds tot verschillende burgerwetenschaps campagnes om de impact van het verkeer in kaart te brengen, zowel op het vlak van luchtkwaliteit (NO₂-meetcampagne 2016, Curieuzeneuzen 2018, monitoring wijkmobiliteitsplannen,...) als geluid (De Oorzaak 2024-2025).

Houtverbranding draagt evenveel bij aan de uitstoot van fijn stof als wegverkeer en is zelfs de grootste bron van stofdeeltjes kleiner dan 2,5 µm (PM_{2,5}) in de Gentse agglomeratie en Gent-centrum. De lokale impact van houtverbranding werd echter tot nu toe nog niet voldoende gemeten.

Verscheidende belangrijke actoren binnen Vlaanderen – waaronder Kom op tegen Kanker, het Departement Zorg en de Vlaamse Milieumaatschappij – bereiden daartoe een grootschalige burgerwetenschapscampagne voor, die zal plaatsvinden in de winters van 2026-2027 en 2027-2028 in heel Vlaanderen, uitgaande van een positief en niet-culpabiliserend narratief. In de winter van 2025-2026 wensen zij een pilootproject uit te voeren in Gent en mogelijk ook in Bonheiden en/of Westerlo.

Dit pilootproject houdt in dat Gentenaars zich in het najaar van 2025 kandidaat kunnen stellen om, vanaf half december 2025 tot half maart 2026, een fijnstofsensoren aan hun gevel te bevestigen en/of op stap te gaan met een mobiele fijnstofmeter en/of binnenmetingen uit te voeren. Stad Gent staat in voor de rekrutering van de deelnemers en de communicatie hierrond. De VMM staat in voor het ter beschikking stellen en gebruiksklaar maken van de fijnstofsensoren, alle technische aspecten en de analyse van de resultaten.

Deze opportuniteit sluit naadloos aan bij de strategische en operationele doelstellingen en meerdere acties uit de beleidsnota *Lucht en Geluid 2020-2025*:

- Actie 4.1.1: We bouwen verder aan een lokaal netwerk van betaalbare luchtkwaliteitssensoren bovenop de vaste meetstations van de Vlaamse Milieumaatschappij.
- Actie 4.1.2: We verbeteren de kwaliteit van de luchtkwaliteitskaarten samen met de Vlaamse overheid
- Actie 5.1.3: We werken samen met andere overheden en lokale stakeholders
- Actie 6.1.1: We werken een communicatiestrategie uit rond luchtkwaliteit en bijhorende maatregelen
- Actie 6.1.2: We zetten in op educatieve projecten met (gevoelige) doelgroepen met het oog op gedragsverandering en een lokale verbetering van de luchtkwaliteit.
- Actie 6.1.3: We zorgen ervoor dat de Gentenaar voldoende geïnformeerd is over de (actuele) luchtkwaliteit en de oorzaken van luchtvervuiling.

Hier toe werd een partnerschapsovereenkomst opgemaakt betreffende sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), departement Zorg, Kom op tegen Kanker (KOTK), Bond Beter Leefmilieu VZW (BBL), de Onafhankelijke Ziekenfondsen (MLOZ), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG) en het Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO). Stad Gent kent een eenmalige bijdrage van 10.000 euro toe aan het centraal beheerde budget van het partnerschap. Deze bijdrage maakt het mogelijk om extra fijnstofsensoren aan te kopen, zodat er voldoende meetpunten in Gent kunnen worden voorzien.

De overeenkomst loopt drie jaar vanaf de ondertekening, waarna een stilzwijgende jaarlijkse verlenging volgt. Er worden verscheidende deelprojecten voorzien, waaronder het pilootproject in Gent in de winter van 2025-2026. De resultaten van dit pilootproject zullen door de partners worden gebruikt in Vlaamsbrede projecten in de winters van 2026-2027 en 2027-2028.

De deelprojecten worden gaandeweg verder uitgewerkt op basis van opgedane inzichten. Nieuwe afspraken worden opgenomen in de levende bijlage 1 "Projectportfolio" van de

overeenkomst. De implicaties voor de Stad zullen in vele gevallen minimaal of onbestaande zijn, vooral wanneer het gaat om de Vlaamsbrede projecten. Daarom wordt gevraagd om voor wijzigingen aan de bijlage 1 "Projectportfolio" van de overeenkomst - voor zover ze geen implicaties hebben voor de Stad - delegatie te voorzien naar het college. Wijzigingen aan de overeenkomst die gevolgen hebben voor de verplichtingen of het budget van de Stad, zullen wel d.m.v. een addendum aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Financiële informatie

Visum van de financieel directeur:

Status visum:

Vastleggingnummer(s): 6300030042

Voorgestelde uitgaven: € 10.000,00

Gebudgetteerd: Ja

De bedragen in deze tabel zijn incl. btw

Dienst*	Dienst Milieu en Klimaat
Budgetplaats	353530000
Categorie*	E
Subsidiecode	NIET_RELEVANT
2022	
2023	
2024	
2025	10.000€
2026	
2027	
2028	
Later	
Totaal	10.000€

Verwachte ontvangsten: € 0,00

Gebudgetteerd: Ja

Bijgevoegde bijlage(n):

- Partnerschapsovereenkomst_incl Bijlagen.pdf (deel van de beslissing)

Beslissing

Legt aan de gemeenteraad voor ter beslissing:

Artikel 1:

Keurt goed de partnerschapsovereenkomst met VMM, departement Zorg, KOTK, BBL, MLOZ , VVSG en VPO voor sensibilisering rond huishoudelijke houtverwarming/fijn stof met bijlage zoals gevoegd in bijlage.

Artikel 2:

Keurt goed de delegatie aan het college van burgemeester en schepenen voor wijzigingen aan de bijlage "initiële versie projectportfolio" bij de partnerschapsovereenkomst. Met name voor zover deze wijzigingen binnen het kader van de partnerschapsovereenkomst "sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof" blijven, inzonderheid wat betreft het budget.

2025_CBS_07394 - Partnerschapsovereenkomst betreffende sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof

Partnerschapsovereenkomst - sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof

INHOUDSTAFEL

I.	Preambule.....	3
II.	Artikel 1. Voorwerp van de overeenkomst.....	3
III.	Artikel 2. Verbintenissen van de partijen	7
IV.	Artikel 3. Governance	10
V.	Artikel 4. Intellectuele eigendomsrechten	11
VI.	Artikel 5. Communicatie.....	11
VII.	Artikel 6. Aansprakelijkheid en overmacht	12
VIII.	Artikel 7. Financiering.....	12
IX.	Artikel 8. Duur van de overeenkomst en beëindiging.....	13
X.	Artikel 9. Vertrouwelijkheid.....	13
XI.	Artikel 10. Contactpersonen	14
XII.	Artikel 11. Geschillen en bevoegde rechtbanken	15
XIII.	Artikel 12. Diversen	15

Partnerschapsovereenkomst Netwerkplatform Gezonde Lucht - sensibilisering houtstook**Tussen:**

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, als bedoeld in het Bestuursdecreet van 7 december 2018, opgericht bij artikel 10.2.1., ingevoerd bij decreet van 7 mei 2004 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, tot aanvulling ervan met een titel Agentschappen en tot wijziging van diverse andere wetten en decreten, gewijzigd bij decreet van 23 december 2005, dat in werking is getreden ingevolge het Besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie en dat overeenkomstig het Besluit van de administrateur-generaal van 24 maart 2015 van de Vlaamse Milieumaatschappij houdende verplaatsing van de hoofdzetel van de Vlaamse Milieumaatschappij binnen de stad Aalst, haar maatschappelijke zetel heeft te Aalst, Dokter De Moorstraat 24-26, met ondernemingsnummer 0887.290.276., alhier vertegenwoordigd door de heer Bernard De Potter, administrateur-generaal

hierna "VMM" genoemd

En:

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door zijn regering, bij delegatie, in de persoon van mevrouw Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Zorg, gevestigd te Simon Bolivarlaan 17 bus 495, 1000 Brussel,

hierna: "departement Zorg" genoemd

En:

Kom op tegen Kanker vzw, Koningsstraat 217, 1210 Brussel, BE 0442.528.054, hier vertegenwoordigd door David Vansteenbrugge.

hierna: "KOTK" genoemd

En:

Bond Beter Leefmilieu VZW, Tweekerkenstraat 47 1000 Brussel, BE0416.114.756, hier vertegenwoordigd door Danny Jacobs.

hierna: "BBL" genoemd

En:

Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, met maatschappelijke zetel te Lennikse Baan 788, 1070 Anderlecht, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer 0411.766.483, BTW-nummer BE 0411.766.483, hier vertegenwoordigd door nog te bepalen.

hierna: "MLOZ" genoemd

En:

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw, Bischoffsheimlaan 1-8 1000 Brussel, ondernemingsnummer 0451.857.573, hier vertegenwoordigd door nog te bepalen.

hierna: "VVSG" genoemd

En:

Stad Gent, met zetel op het stadhuis te 9000 Gent, Botermarkt 1, vertegenwoordigd door de gemeenteraad, waarvoor optreden de heer Filip Watteeuw, schepen van Wonen, Milieu, Klimaat en Energie en mevrouw Mieke Hullebroeck, algemeen directeur en die handelen zoals beslist door de gemeenteraad;

hierna: "Stad Gent" genoemd

En:

De Vlaamse Gemeenschap, in het bijzonder het Vlaams Planbureau voor Omgeving, vertegenwoordigd door zijn regering, bij delegatie, in de persoon van [aan te vullen], secretaris-generaal van het Departement Omgeving, gevestigd te [aan te vullen];

hierna: "VPO" genoemd

gezamenlijk "de Partijen" genoemd.

I. Preambule

Voormelde overeenkomst kwam tot stand op gezamenlijk initiatief van de Partijen om de impact van huishoudelijke houtverwarming op luchtkwaliteit, gezondheid en hinder te onderzoeken en te evalueren op basis van gerichte acties, ten einde gemeenschappelijke doelstellingen van openbaar belang te verwezenlijken, in het bijzonder het beperken en voorkomen van mogelijke hinder en schadelijke effecten op de gezondheid. Tevens met het oog op het samenwerken voor een zorgzame en gezonde samenleving om zo mensen te stimuleren om gezond te leven, hen te beschermen tegen een ongezond milieu en aandoeningen te voorkomen alsook relevante gegevens te produceren en beschikbaar te stellen om het beleid en de samenleving te ondersteunen.

Deze overeenkomst stoelt op de decretale bevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij zoals vermeld in het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (verder: DABM), die verder in deze overeenkomst worden gespecificeerd. Deze overeenkomst stoelt eveneens op de decretale bevoegdheid van het departement Zorg zoals vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering over het Departement Zorg van 12 mei 2023.

Deze overeenkomst doet op geen enkele manier afbreuk aan de discretionaire beoordelingsvrijheid van de VMM of departement Zorg in het kader van hun publieke taken, in het bijzonder wanneer zij advies moeten verlenen in het kader van vergunningsprocedures. Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de onpartijdige en objectieve wijze waarop de VMM of departement Zorg deze publieke taken zullen uitvoeren.

II. Artikel 1. Voorwerp van de overeenkomst

Partnerschapsovereenkomst - sensibilisering huishoudelijke houtverwarming/fijn stof

§1 Doelstelling overeenkomst

Deze partnerschapsovereenkomst heeft betrekking op een gezamenlijk programma rond huishoudelijke houtverwarming en luchtkwaliteit, gezondheid en hinder. Het programma kadert binnen de bredere doelstelling om de impact van vervuilende emissies op luchtkwaliteit en volksgezondheid te verminderen, met bijzondere aandacht voor fijn stof afkomstig van huishoudelijke houtverbranding. Daarbij streeft het programma naar een “knik in de impact” van luchtverontreiniging op gezondheid en hinder met als **hoofddoelstelling** het **verhogen van het bewustzijn rond de houtverbrandingsproblematiek** om zo draagvlak voor (implementatie van) beleid te creëren. Volgende subdoelstellingen ondersteunen deze ambitie:

- **Sensibilisering** over de hindereffecten en gezondheidsimpact van houtstook, met nadruk op fijn stof (PM_{2,5}) maar ook koppelingen naar andere relevante pollutanten.
- **Draagvlak creëren** bij burgers én beleidsmakers voor beleidsmaatregelen.
- **Communicatie als hefboom**: niet-culpabiliserend, inclusief en met positieve framing.
- **Gezondheid en hinder centraal stellen**: “gezonde lucht en leefbare buurt, ook voor de allerkleinsten”.
- **Onderbouwd narratief ontwikkelen** dat handelingsperspectieven biedt voor burger en beleidsmaker en het thema hoger op de agenda krijgt.
- **Gebruik van burgerwetenschap** als participatief en bewustmakend instrument om op wijkniveau de problematiek in kaart te brengen en te objectiveren, burgers te betrekken en gesprekken aan te moedigen (i.t.t. top-downverhaal vanuit overheid).
- **Implementatie faciliteren** van de voorliggende beleidsopties en vertaling van Green Deal Huishoudelijke houtverwarming resultaten naar de praktijk.

§2 Decretale basis voor uitvoering van deze overeenkomst

De decretale basis van VMM om deze overeenkomst uit te voeren vindt zijn oorsprong in volgende passage uit het DABM:

Concreet heeft de VMM, op grond van artikel 10.2.2 DABM, de volgende **missie**:

“De Vlaamse Milieumaatschappij heeft als missie bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen van het milieubeleid, bedoeld in artikel 1.2.1, § 1, door het voorkomen, beperken en ongedaan maken van schadelijke effecten voor watersystemen, verontreiniging van de atmosfeer [...], en tot de realisatie van de doelstellingen van het integraal waterbeleid, bedoeld in artikel 1.2.2 van het decreet integraal waterbeleid.”

De **doelstellingen van het milieubeleid**, zoals opgenomen in artikel 1.1.2, §1 DABM zijn als volgt:

“§ 1. Ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties heeft het milieubeleid tot doel:

1° het beheer van het milieu door de duurzame aanwending van de grondstoffen en de natuur;

2° de bescherming; tegen verontreiniging en onttrekking, van mens en milieu, en in het bijzonder van de ecosystemen die van belang zijn voor de werking van de biosfeer en die betrekking hebben op de voedselvoorziening, de gezondheid en de andere aspecten van het menselijk leven;

De VMM beschikt daarnaast over volgend **takenpakket**, conform artikel 10.2.3, §2 DABM:

§ 2. De taken van de Vlaamse Milieumaatschappij met betrekking tot de verontreiniging van de atmosfeer zijn:

1° het verzamelen, beoordelen en verwerken van gegevens en informatie door:

a) het meten van de verontreiniging van de atmosfeer;

b) het inventariseren van de emissies van verontreinigingsfactoren in de atmosfeer en van relevante bronnen ervan;

c) de modellering en de scenario-ontwikkeling;

d) het beoordelen van de hierboven vermelde gegevens en informatie;

e) het verwerken van de hierboven vermelde gegevens en informatie met het oog op het rapporteren en informeren hierover;

2° de beleidsvoorbereiding, het opvolgen, evalueren en rapporteren over de uitvoering en voortgang van het beleid en het ontwikkelen en inzetten van instrumenten en het uitwerken en uitvoeren van maatregelen om de verontreiniging van de atmosfeer, met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen, te voorkomen en te beperken;

De VMM heeft ten slotte de volgende **bevoegdheden**, conform artikel 10.2.4 DABM:

“§ 1. De Vlaamse Milieumaatschappij kan alle activiteiten verrichten die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot het vervullen van haar missie of taken.

§ 3. De Vlaamse Milieumaatschappij kan wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren voor zover dat nuttig is voor de uitvoering van haar taken.

§ 4. De Vlaamse Milieumaatschappij kan, voor zover dat wenselijk is, laboratoria oprichten om analyses of metingen van lucht, water of hinder uit te voeren, maar kan deze ook laten uitvoeren in door de Vlaamse regering erkende of volgens de geldende internationale normen geaccrediteerde laboratoria. De Vlaamse regering kan een referentielaboratorium aanwijzen.

De decretale basis van departement ZORG om deze overeenkomst uit te voeren vindt zijn oorsprong in volgende passages uit het oprichtingsdecreet en regeerakkoord:

Artikel 3

§1. Het departement heeft als missie om samen te werken voor een zorgzame en gezonde samenleving. Het departement voert zijn missie uit door de volgende acties uit te voeren:

1° mensen stimuleren om gezond te leven, hen beschermen tegen besmettelijke ziektes of een ongezond milieu en aandoeningen sneller opsporen of voorkomen;

(...)

3° relevante gegevens produceren en beschikbaar stellen om het beleid en de samenleving te ondersteunen;

4° het beleid van de minister op een professionele en wetenschappelijk onderbouwde manier in een geest van samenwerking met de andere entiteiten van de Vlaamse overheid en met andere overheden ondersteunen. Het departement doet het voormelde als een organisatie van experts die elk binnen de eigen inhoudelijke of procesmatige deskundigheid hun kennis opbouwen, onderhouden en ter beschikking stellen van klanten en strategische partners.

Artikel 4

§1. Het departement heeft de volgende taken:

1° de taken waarmee het departement is belast conform artikel 30 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie;

Artikel 8

Om zijn missie en taken te realiseren, werkt het departement samen met instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn, en het sluit daarvoor overeenkomsten met hen.

Het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 stelt:

We verbeteren het begrip van de gezondheidsvaardigheden van de bevolking. Onze burgers moeten optimaal geïnformeerd zijn over gezondheid en welzijn en ze moeten snel en eenvoudig objectieve informatie kunnen opzoeken indien gewenst. We bestrijden desinformatie. Op die manier kan elke burger bewustere keuzes maken op het vlak van gezondheid en gezonder leven. De websites, aanspreekpunten en informatiecampagnes van de overheid moeten vlot toegankelijk zijn en goed te begrijpen.

Samen met het beleidsdomein Omgeving moeten we prioriteit geven aan milieugezondheid door maatregelen te nemen over klimaat en gezondheid, leefomgevingskwaliteit zoals luchtvervuiling, geluidsoverlast en schadelijke en zeer zorgwekkende stoffen zoals PFAS, asbest en zware metalen om het welzijn en de gezondheid van onze bevolking te beschermen.

Dit sluit ook aan bij de rechtsbasis uit het Preventiedecreet¹, afdeling 3 artikel 56 waar de Vlaamse Regering, in het kader van haar facettenbeleid, initiatieven kan nemen m.b.t. materiële en ruimtelijke factoren om de levenskwaliteit te bevorderen en/of schade aan de gezondheid te voorkomen.

Ook in de gezondheidsdoelstelling Milieugezondheidszorg^[1] blijkt het belang van een goede luchtkwaliteit:

Tegen 2030 is er een gunstige tendens van de milieugerelateerde ziektelast van de Vlaming.

We streven naar een gezonder leven voor de Vlaming door de impact te verlagen van de klimaatverandering, de blootstelling aan zeer zorgwekkende stoffen en van factoren die de leefomgevingskwaliteit bepalen zoals lucht- en geluidspollutie.

Overkoepelende doelstelling voor het thema leefomgevingskwaliteit:

- 1. Tegen 2030 streven we naar een gezonde leefomgevingskwaliteit in Vlaanderen.*
- 2. We streven naar de geluids- en luchtkwaliteitsdoelstellingen van de Wereldgezondheidsorganisatie en de groenregel 3/30/300.*

^[1] <https://www.departementzorg.be/nl/gezondheidsdoelstelling-milieugezondheidszorg>

§3 Algemene rollen en verantwoordelijkheden in het kader van deze overeenkomst

In het kader van deze overeenkomst richten de voormelde partijen een partnerschap op ten einde: (1) onderlinge rollen, taken en verantwoordelijkheden te expliciteren, (2) personele en financiële middelen te kunnen groeperen om op een efficiënte manier de doelstellingen in art. 1 te bereiken en (3) een heldere governance op te zetten voor beslissingen over de implementatie van de projectportfolio, uit te voeren projecten, te voeren communicatie en aanwending van het centrale budget. Met betrekking tot verantwoordelijkheden onderscheiden Partijen volgende zaken:

- Coördinerende verantwoordelijkheid: verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en het beheer van het programma en het opzetten van activiteiten en meetings, weergegeven in de projectportfolio, zie bijlage 1 voor de initiële versie van de projectportfolio. Deze activiteiten kunnen deels bij andere Partijen gelegd worden na goedkeuring door de stuurgroep;
- Communicatieverantwoordelijkheid: verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en het beheer van communicatie (boodschappen, materiaal) van het programma, weergegeven in het communicatieplan. Deze activiteiten kunnen deels bij andere partijen gelegd worden na goedkeuring door de stuurgroep;
- Financiële verantwoordelijkheid: verantwoordelijkheid voor de opmaak en opvolging van een jaarlijkse begroting gekoppeld aan deelactiviteiten of -projecten van het programma en in lijn met de meerjarenbegroting goedgekeurd door de stuurgroep, zie bijlage 2 voor de initiële basisbegroting waarop jaarlijks verder gebouwd wordt. Garanderen van de betrokkenheid van de Partijen bij het opmaken van technische vereisten, gunningscriteria, evaluatie en gunningsbeslissing. Deze activiteiten kunnen deels bij andere partijen gelegd worden na goedkeuring door de stuurgroep;

Met betrekking tot de rollen onderscheiden de Partijen volgende zaken:

- Luchtkwaliteitsexpertise: het realiseren van luchtkwaliteitsmetingen, analyseren, beoordelen en visualiseren van de resultaten in het licht van de houtstookproblematiek;

¹ [Decreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid](#)

- Hinderexpertise: het onderzoeken en analyseren van rook- en geurhinderaspecten ten gevolge van houtverwarming op basis van bevragingen naar hinderwaarnemingen bij omwonenden als onderdeel van de uit voeren gerichte wintermeetcampagnes (oorzaken, ernst, link met gemeten concentraties, maatregelen die gehinderden nemen, ...), met het oog op verdere objectivering van hinderaspecten van houtstook, het creëren van meer draagvlak voor beleid rond de aanpak van houtstookhinder en duidelijkere communicatie aangaande het risico van hinder ten gevolge van houtstook.
- Gezondheidsexpertise: het evalueren van gezondheidsrisico's, voorzien van gezondheidsdata en synthetiseren van gezondheidseffecten in het licht van de houtstookproblematiek;
- Sociaalwetenschappelijke expertise: het (opzetten van) onderzoek(en) naar de sociale en maatschappelijke aspecten rond houtstook zoals motivaties, struikelblokken, enz;
- Participatie: het stimuleren van deelname door derden (publieke deelname, organisaties ...) aan experimenten opgezet door dit partnerschap waarbij gestreefd wordt naar een inclusieve en representatieve deelname, blijvende motivatie en betrokkenheid;
- Onderzoek: het uitvoeren van onderzoek om bijkomende gegevens te genereren of het uitvoeren van aanvullende onderzoeksacties op de verzamelde gegevens om de wetenschappelijke state-of-art op vlak van luchtkwaliteit en/of gezondheid te verbeteren;
- Belanghebbendenmanagement: netwerkactiviteiten en relatiebeheer uitvoeren om relevante partijen binnen en buiten de overheid te betrekken (bv. koppelen aan beleidsinitiatieven) in lijn met bestaande netwerken, op de hoogte te houden en te activeren i.f.v. de te voeren communicatie;
- Communicatie(voering): het uitdragen van de communicatieboodschappen van het partnerschap via de eigen kanalen en ondersteunen van het ontwikkelde narratief.

De meetresultaten verkregen door Partijen worden onder de Partijen gedeeld conform de regels vermeld in deze partnerschapsovereenkomst. Zonder afbreuk te doen aan de regelgeving inzake de openbaarheid van het bestuur wordt de beslissing tot het verspreiden naar derden toe van (onderdelen van) de meetresultaten - evenals de praktische modaliteiten daartoe - genomen in onderling overleg tussen de Partijen, zoals uiteengezet in artikel 5 van deze overeenkomst.

III. Artikel 2. Verbintenissen van de partijen

§1 Algemene verbintenissen

In het kader van deze overeenkomst verbinden alle partijen zich ertoe om hun rollen en verantwoordelijkheden zoals weergegeven in onderstaande matrix naar beste vermogen op te nemen.

Matrix van rollen en verantwoordelijkheden:

		VMM	Dep.Zorg	KOTK	BBL	MLOZ	VVSG	Stad Gent	VPO
Verantwoordelijkheid	Coördinerend	x	x						
	Communicatie			x					
	Financieel	x							
Rol	Luchtkwaliteit	x			x				x
	Hinder	x							x
	Gezondheid		x	x					
	Sociaalwetenschappelijk			x					
	Participatie	x		x	x		x	x	x
	Onderzoek			x					x
	Belanghebbendenmanagement	x	x	x	x	x	x	x	

	Communicatievoering	x	x	x	x	x	x	x	

Daarnaast verbinden alle partijen zich tot:

- Deelname aan vergaderingen in het kader van dit partnerschap:
 - o Stuurgroep - halfjaarlijks
 - o Coördinatiegroep – minstens tweemaandelijks
 - o Overige vergaderingen zoals overeengekomen in de coördinatiegroep
- Uitvoeren van de aan hen toegewezen acties in de projectportfolio zoals goedgekeurd door de stuurgroep.
- Ter beschikking stellen van middelen zoals beschreven in de basisbegroting (bijlage 2) en de jaarlijkse begroting, zoals goedgekeurd door de stuurgroep.
- Uitvoering geven aan het communicatieplan en de aan hen daarin toegewezen activiteiten zoals goedgekeurd door de stuurgroep.

§2 Specifieke verbintenissen

De VMM stelt 90 meettoestellen van het type SODAQ AIR, excl. datatransmissiekosten, ter beschikking tijdens de periode oktober tot en met maart van 2025-2026, 2026-2027 en 2027-2028.

Zorg stelt middelen en tijd ter beschikking ter ondersteuning van

- De gezondheidkundige doorvertaling van houtstook (op niveau woonwijk) naar gezondheidsimpact (via E-HIS) op voorwaarde dat de VMM ons relevante milieudata kan aanleveren. Naast PM_{2,5} zijn dioxines, PAK's, PCB's, ... ook belangrijke humane Zeer Zorgwekkende Stoffen met als bron houtstook.
- Jaarlijks € 150 000 aan vastleggingskrediet in de jaren 2025, 2026 en 2027 ter ondersteuning van de projectactiviteiten die bijdragen aan gezondheidsdoelstellingen.
- Een contextanalyse die onderzoekt hoe de Vlaming tot gedragsverandering (vanuit bewustwording) komt. Dit zou de basis kunnen zijn voor een communicatiestrategie (ook vanuit het Preventief Gezondheidsbeleid) waarin nudging belangrijk is.
- Een Citizen Scienceproject met minimaal de doelstellingen het draagvlak in kaart te brengen, het probleem te objectiveren en te sensibiliseren. Indien toegepast op een pilotstad in Vlaanderen zou in het ideaal geval deze inzichten lokale besturen en rechters meer kadering moeten geven voor handeling.

KOTK verzekert de wisselwerking met het zaageldproject “Veiliger Verwarmen voor Gezondere Woningen”: Een Zaageldproject over Blootstelling aan Houtrook en is verantwoordelijk voor de allignering van dit project met het sociaalwetenschappelijke onderzoek in het programma beheerd door dit partnerschap.

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (BBL) legt haar expertise inzake omgevingshinder en luchtvervuiling ter beschikking van het project, alsook hun netwerk binnen en buiten de natuur en milieusector om te sensibiliseren. BBL ondersteunt ook de communicatiedoelstellingen met hun expertise.

De Onafhankelijke Ziekenfondsen (MLOZ) leggen hun expertise inzake luchtvervuiling ter beschikking van het project, alsook hun netwerk binnen en buiten de mutualistische sector om te sensibiliseren.

De communicatiedienst ondersteunen de communicatiedoelstellingen met hun expertise. Communicatie experts.

De VVSG brengt de noden van gemeenten op de agenda, helpt mee om pilotgemeenten te rekruteren en ondersteunt de communicatie van de leerpunten naar alle gemeenten. De VVSG neemt daartoe deel aan de stuurgroep en de coördinatiegroep en stelt haar netwerk en communicatiekanalen naar de gemeenten ter beschikking van het project.

Stad Gent stelt middelen ter beschikking voor de aankoop van extra fijnstofsensoren door de VMM en coördineert het pilotproject op Gents grondgebied in de winter van 2025-2026 waarbij mobiele en stationaire fijnstofmetingen worden uitgevoerd via citizen science.

Het Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO) stelt minstens 20 sensorboxen ter beschikking om binnenmilieumetingen van fijn stof uit te voeren en stelt de data ter beschikking voor analyse. De sensoren kunnen ingezet worden in het pilotproject in de winter van 2025-2026 in de Stad Gent. VPO ondersteunt bij de opmaak van vragenlijsten voor deelnemers aan het pilotproject. Er kan ook gebruik gemaakt worden van 'vragenlijsttoepassing' van het Departement Omgeving voor de opmaak en verspreiding van de vragenlijsten voor deelnemers.

IV. Artikel 3. Governance

§1 Stuurgroep

De Partijen richten een stuurgroep op die bestaat uit minstens één vertegenwoordiger van elke Partij. Dit overlegcomité komt op halfjaarlijkse basis samen om in relatie tot deze partnerschapsovereenkomst het verloop van de samenwerking te bespreken, om bij te sturen waar nodig en formeel volgende documenten in unanimititeit goed te keuren of indien nodig bij substantiële wijzigingen formele goedkeuring te vragen aan het bevoegde orgaan:

- Projectportfolio en de revisies hiervan
- Begroting en uitgavenraming en de revisies hiervan
- Communicatieplan en de revisies hiervan

Minimaal wordt de stuurgroep als volgt:

- VMM: het afdelingshoofd Lucht of zijn aangevaardigde
- Departement Zorg: de teamverantwoordelijke Milieugezondheidszorg of zijn afgevaardigde
- KOTK: diensthoofd Preventie of afgevaardigde communicatieBBL: projectcoördinator
- MLOZ: ...
- VVSG: Steven Verbanck
- Gent: projectcoördinator of afgevaardigde
- Departement Omgeving, Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO): iemand van het team Omgeving & Gezondheid

De stuurgroep wordt alternerend voorgezeten door de vertegenwoordiger van VMM en Departement Zorg. De stuurgroep bepaalt in overleg met de programmamanager toleranties waarbinnen de programmamanager in overleg met de coördinatiegroep wijziging kan doorvoeren aan activiteiten of begroting zonder formele goedkeuring van de stuurgroep.

§2 Coördinatiegroep

De partijen richten een coördinatiegroep op die bestaat uit minstens één vertegenwoordiger van elke Partij en de programmamanager, financieel manager en communicatiemanager. Deze coördinatiegroep komt minstens tweemaal per maand samen en gaat over het dagdagelijkse beheer van het gezamenlijk programma van dit partnerschap. De coördinatiegroep wordt voorgezeten door de programmamanager of iemand aangewezen door de programmamanager bij de Partij met coördinerende verantwoordelijkheid. De coördinatiegroep neemt alle beslissingen met betrekking tot de implementatie van de projectportfolio binnen de randvoorwaarden op het vlak van timing, budget en uitkomsten zoals goedgekeurd door de stuurgroep.

§3 Programmamanager, financieel manager en communicatiemanager

De stuurgroep wijst voor het dagelijks beheer van het programma een programmamanager aan die deel uitmaakt van de Partij met coördinerende verantwoordelijkheid. De programmamanager neemt de coördinerende verantwoordelijkheid op zich en kan anderen aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de programmamanager ervoor dat een projectportfolio opgemaakt wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

De stuurgroep wijst eveneens een financieel manager aan die deel uitmaakt van de Partij met financiële verantwoordelijkheid. De financieel manager neemt de financiële verantwoordelijkheid op zich en kan andere aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de financieel manager ervoor dat een jaarlijkse begroting en uitgavenraming opgesteld wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

De stuurgroep wijst tenslotte ook een communicatiemanager aan die deel uitmaakt van de Partij met communicatieverantwoordelijkheid. De communicatiemanager neemt de communicatieverantwoordelijkheid op zich en kan anderen aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de communicatiemanager ervoor dat een communicatieplan opgesteld wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

Programmamanager, financieel manager en communicatiemanager dienen deel uit te maken van de coördinatiegroep. Meerdere van deze rollen kunnen door één persoon opgenomen worden.

De Partijen verbinden zich ertoe alle mogelijke problemen tussen de Partijen of met derden die de samenwerking aanbelangt eerst minnelijk op te lossen via de coördinatie en/of stuurgroep.

V. Artikel 4. Intellectuele eigendomsrechten

Elke Partij behoudt alle intellectuele eigendomsrechten die door een Partij werden ontwikkeld of verkregen voorafgaand aan het aangaan van deze overeenkomst of die buiten deze overeenkomst zijn ontstaan.

De intellectuele eigendomsrechten van resultaten van dit partnerschap zullen eigendom blijven van de Partij die de resultaten creëerde.

In geval meerdere partijen gezamenlijk resultaten creëerden, zullen deze partijen in mede-eigendom beschikken over de intellectuele eigendomsrechten in onverdeeld aandeel equivalent aan hun bijdrage in de totstandkoming van deze projectresultaten.

De Partijen die eigenaar zijn van de projectresultaten, zijn als enige verantwoordelijk voor het beslissen of zij een octrooi of andere bescherming van hun projectresultaten willen aanvragen en, voor alle duidelijkheid, zijn zij niet verplicht om dergelijke bescherming aan te vragen, te verdedigen of te handhaven. Wanneer projectresultaten mede-eigendom zijn, dienen de betrokken Partijen binnen 3 maanden na het ontstaan van de projectresultaten onderling overeenstemming te bereiken over de regelingen die van toepassing zullen zijn. Deze regeling zal de intellectuele en financiële bijdragen van elke mede-eigenaar en de voorwaarden van het mede-eigendom vaststellen, en moet compatibel zijn met de voorwaarden van deze partnerschapsovereenkomst en desgevallend de regelgeving inzake de openbaarheid van bestuur.

Elke Partij verleent hierbij aan de andere Partijen een wereldwijde, niet-exclusieve, niet-overdraagbare, niet-sublicentieerbare, royaltyvrije licentie om de projectresultaten van de andere Partijen te gebruiken voor de uitvoering van het programma en toekomstige activiteiten gebaseerd op deze resultaten, zolang dit niet in strijd is met de vertrouwelijkheidsvoorwaarden zoals uiteengezet in artikel 9 en de voorwaarden inzake intellectuele eigendomsrechten in dit artikel.

VI. Artikel 5. Communicatie

Elke Partij zal de publiciteits- en communicatie-initiatieven met betrekking tot het project naar beste vermogen uitvoeren. Bij het uitvoeren van deze activiteiten zal elke Partij de regels inzake publiciteit en openbare informatie in acht nemen, zoals uiteengezet in het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Een Partij die zijn eigen projectresultaten wil publiceren of presenteren in tijdschriften, scripties, boeken of op conferenties, mag dit doen in overeenstemming met de gebruikelijke academische praktijk, op voorwaarde dat een dergelijke publicatie of presentatie niet in strijd is met de vertrouwelijkheidsbepalingen in artikel 9.

Geen enkele Partij mag de projectresultaten van een andere Partij aan een derde partij bekendmaken of publiceren zonder eerst de Partij of Partijen die eigenaar zijn van de projectresultaten op de hoogte

te stellen en hun voorafgaande schriftelijke toestemming te verkrijgen, welke niet onredelijk mag worden geweigerd. Een Partij die eigenaar is van dergelijke projectresultaten kan eisen dat de bekendmaking tot 12 maanden wordt uitgesteld om een octrooiaanvraag of een aanvraag voor een vergelijkbaar intellectueel eigendomsrecht in te dienen. Kennisgeving van de eis tot uitstel van publicatie moet worden ontvangen door de Partij die de projectresultaten van een andere Partij wil bekendmaken of publiceren binnen dertig (30) kalenderdagen na ontvangst van de voorgestelde publicatie door de Partij die eigenaar is van de projectresultaten; bij gebreke waarvan de Partij die wil bekendmaken of publiceren vrij is om aan te nemen dat de Partij die eigenaar is van de projectresultaten geen bezwaar heeft tegen de voorgestelde publicatie of bekendmaking;

In alle publicaties met betrekking tot het programma (of deze nu afzonderlijk of gezamenlijk door alle Partijen worden gepubliceerd), evenals tijdens evenementen die verband houden met de Partijen (of de uitvoering daarvan), moet expliciet worden verwezen naar het partnerschap bedoeld in deze overeenkomst als het "Netwerkplatform Gezonde Lucht" of enige andere benaming zoals bepaald in het communicatieplan.

De Partijen gaan akkoord om in communicatie steeds melding te maken van de andere partijen en elkaar hier op voorhand van op de hoogte te brengen. Dit telkens met mogelijkheid tot inspraak.

VII. Artikel 6. Aansprakelijkheid en overmacht

De Partijen engageren zich om eventueel opgelopen schade door het handelen van één der partijen op billijke manier te vergoeden via schadeopmeting, desnoods met hulp van een expert.

Elke partij is zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor eventuele schade aan derden die ze veroorzaakt bij het uitvoeren van deze overeenkomst.

De aansprakelijkheid is van toepassing op (i) de opzettelijke fout of grove nalatigheid van een van de Partijen, (ii) een lichamelijk letsel, (iii) een schending van artikel 4 (intellectuele eigendomsrechten) of (iv) enige andere aansprakelijkheid die niet rechtsgeldig kan worden uitgesloten krachtens de toepasselijke wetten.

Wanneer zich een geval van overmacht voordoet, zal de getroffen Partij de andere Partijen hiervan onmiddellijk schriftelijk op de hoogte brengen. Bij beëindiging van de overmacht zal de getroffen Partij de andere Partijen onmiddellijk op de hoogte brengen.

Geen van de Partijen kan worden gehouden aan haar verplichtingen krachtens de overeenkomst na te komen indien dit door overmacht wordt verhinderd.

Partijen zijn niet verantwoordelijk voor wat er na het nakomen van hun verbintenissen gebeurt met de door hun aangeleverde data.

VIII. Artikel 7. Financiering

Alle Partijen dragen principieel de eigen kosten van deze samenwerking, met uitzondering van de bijdragen aan het centraal beheerde budget voor externe opdrachten waarvoor jaarlijks een begroting en raming van de uitgaven wordt opgemaakt, zie bijlage 2 – basisbegroting als vertrekpunt.

De Partij met financiële verantwoordelijkheid maakt minstens jaarlijks een begrotingsoverzicht gebaseerd op de individuele bijdragen van Partijen aan de centraal beheerde middelen en ziet erop toe dat deze in overeenstemming zijn met de geraamde uitgaven voor de respectievelijke jaren.

Alle Partijen verbinden zich ertoe de nodige middelen vast te leggen zoals bepaald in het begrotingsoverzicht en de nodige aanbestedingen uit te voeren zoals bepaald door de coördinatiegroep in overeenstemming met de projectportfolio.

Alle Partijen zullen naar beste vermogen voorstellen tot aanvullende financiering van het gemeenschappelijke programma doen wanneer de centraal beheerde middelen daartoe ontoereikend blijken.

IX. Artikel 8. Duur van de overeenkomst en beëindiging

De overeenkomst treedt in werking na ondertekening ervan door alle Partijen en zal haar volledige uitwerking behouden gedurende een periode van 3 jaren waarna deze jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt.

Elke Partij heeft het recht om de overeenkomst en/of hun deelname daaraan te allen tijde en om welke reden dan ook te beëindigen in de jaarlijkse periode van 1 april tot en met 30 september rekening houdende met een opzegtermijn van *twee maanden*. *De termijn begint te lopen* na de voorafgaande schriftelijke kennisgeving door de partij die de overeenkomst en/of hun deelname daaraan wenst te beëindigen aan alle andere partijen. Op dat moment worden de gemaakte kosten doorgerekend.

X. Artikel 9. Vertrouwelijkheid

§1 Vertrouwelijke documenten

Hoewel de doelstellingen van het programma waarop dit partnerschap betrekking heeft van openbare aard is, komen de Partijen overeen dat een deel van de informatie die zij onderling of binnen dit programma delen in het kader van de uitvoering ervan als vertrouwelijk kan worden beschouwd. Alleen die documenten en andere items die expliciet als "vertrouwelijk" zijn aangemerkt, met uitzondering van de documenten die onder de toepassing van paragraaf 4 van dit artikel vallen, zullen als zodanig worden beschouwd.

§2 Vertrouwelijke informatie

Elke Partij zal alle informatie die ze ontvangt met betrekking tot de andere Partijen, hun technische en operationele structuur, hun producten en diensten, hun financiële informatie, hun persoonsgegevens en hun intellectuele eigendom vertrouwelijk houden.

§3 Gebruik van vertrouwelijke informatie

Alle uitgewisselde, vertrouwelijke informatie mag alleen worden gebruikt voor de uitvoering van de overeenkomst en mag alleen worden gedeeld met werknemers binnen de organisatie die deze informatie moeten kennen. Geen van de Partijen heeft het recht om vertrouwelijke informatie aan een derde te onthullen zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partij. Alle Partijen verbinden zich ertoe redelijke maatregelen te nemen om de vertrouwelijke informatie van de andere Partijen te beschermen, die in ieder geval niet minder streng zullen zijn dan de maatregelen die zij nemen voor hun eigen vertrouwelijke informatie.

§4 Uitzonderingen van vertrouwelijkheid

Artikel 9, §1, §2 en §3 zijn niet van toepassing op (vertrouwelijke) informatie die valt onder de definitie van een bestuursdocument in de zin van artikel 1.4 van het Bestuursdecreet en op de daarop toepasselijke regels en uitzonderingen inzake openbaarheid van bestuur, zoals bepaald in hetzelfde decreet.

Deze geheimhoudingsplicht blijft onverminderd van kracht na de beëindiging van de overeenkomst.

XI. Artikel 10. Contactpersonen

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest de VMM Koning Albert II-laan 15 bus 470, 1210 Brussel als correspondentieadres. Contactpersonen bij de VMM voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Christophe Stroobants
- Celien Van Gorp
- Bram Verbeek

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest departement Zorg Koning Albert II-laan 15 bus 497, 1210 Brussel als correspondentieadres.

Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Bart Bautmans
- Stefan Acke
- Sofie Vandenbroeck

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest Kom op tegen Kanker, Koningsstraat 217, 1210 Brussel als correspondentieadres. Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Jolien Vercruysse
- Lore Pil

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest Bond Beter Leefmilieu Tweekerkenstraat 47 1000 Brussel als correspondentieadres. Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Jurgen Naets
- Naomi Cambien

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest Mutualités Libres/Onafhankelijke Ziekenfondsen correspondentieadres. Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Christian Horemans

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten als correspondentieadres. Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Steven Verbanck

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest de Stad Gent Botermarkt 1, 9000 Gent correspondentieadres. Contactperso(o)n(en) bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst is/zijn:

- Heijke Rombaut
- Mirka Van der Elst

Voor de uitvoering van deze overeenkomst kiest het Vlaams Planbureau voor omgeving, Havenlaan 88, 1000 Brussel. Contactpersonen bij de Wederpartij voor de uitvoering van deze overeenkomst zijn

- Niels De Kempeneer
- Sophie de Mulder

- Mart Verlaek

De Partijen lichten elkaar zo snel mogelijk schriftelijk in over adreswijzigingen en wijzigingen van de gegevens van de contactpersonen voor deze overeenkomst.

XII. Artikel 11. Geschillen en bevoegde rechtbanken

De overeenkomst zal worden geïnterpreteerd in overeenstemming met en beheerst door het Belgische recht.

In geval van geschillen met betrekking tot het sluiten, de uitvoering, de interpretatie en/of de beëindiging van de overeenkomst verbinden de Partijen zich ertoe te goeder trouw besprekingen aan te gaan met het oog op een minnelijke regeling van het geschil via de coördinatie en/of stuurgroep zoals bedoeld in artikel 3 van deze overeenkomst.

Voor betwistingen over de inhoud en de uitvoering van deze overeenkomst zijn uitsluitend de rechtbanken te Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde bevoegd.

XIII. Artikel 12. Diversen

Deze overeenkomst vormt de volledige overeenkomst tussen de Partijen en vervangt alle voorgaande afspraken, overeenkomsten en voorstellen van de Partijen, zowel mondeling als schriftelijk, met betrekking tot het voorwerp van deze overeenkomst.

Geen van de Partijen mag deze overeenkomst toewijzen of overdragen zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere Partijen.

Indien een bepaling of een deel van een bepaling van deze overeenkomst nietig, onwettig, ongeldig of onafdwingbaar wordt, zullen de andere bepalingen van deze overeenkomst van kracht blijven en zal de geldigheid ervan niet worden aangetast. De Partijen zullen te goeder trouw onderhandelen om de nietigheid, onwettigheid, ongeldigheid of onafdwingbaarheid van de bepaling te herstellen door de bepaling te vervangen door een wettelijke, geldige of afdwingbare bepaling met dezelfde of grotendeels dezelfde impact en betekenis als de oorspronkelijke bepaling.

Wijzigingen aan de overeenkomst zijn enkel geldig indien ze schriftelijk zijn overeengekomen en ondertekend door de gemachtigde vertegenwoordigers van alle Partijen.

Alle kennisgevingen, verzoeken en mededelingen tussen de Partijen krachtens deze overeenkomst (met uitzondering van dagelijkse operationele communicatie) moeten schriftelijk gebeuren of door middel van enige andere tussen de Partijen schriftelijk overeengekomen communicatiemethode, aan het adres van de Partij vermeld in deze overeenkomst, of aan het adres dat een Partij heeft opgegeven als het adres van die Partij ten behoeve van deze bepaling.

Opgemaakt te ... (aanvullen) op ... (aanvullen) in zoveel originele exemplaren als er Partijen zijn, waarbij elke Partij erkent er één te hebben ontvangen.

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van de Vlaamse Milieumaatschappij

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van het Departement Zorg

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van Kom Op Tegen Kanker

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van de Bond Beter leefmilieu vzw

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van de Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen

Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...

...

Voor en in naam van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	
Ondertekend door ..., in zijn hoedanigheid van ...	
...	
Voor en in naam van het Vlaams Planbureau voor Omgeving	
Ondertekend door Filip Watteeuw, in zijn hoedanigheid van schepen van Wonen, Milieu, Klimaat en Energie	Ondertekend door Mieke Hullebroeck, in haar hoedanigheid van algemeen directeur
...	...
Voor en in naam van de Stad Gent	Voor en in naam van de Stad Gent

bijlage 1 Initiële versie projectportfolio

Op basis van de samenvatting van de gemeenschappelijke kern die het partnerschap eerder overeengekomen is, beschrijft dit document de portfolio aan projecten waaraan we uitvoering willen geven. Om de samenwerking mogelijk te maken werd een partnerschapsovereenkomst afgesloten die rollen & verantwoordelijkheden, financiering en governance regelt. Relevante elementen uit de gemeenschappelijke kern en partnerschapsovereenkomst worden ter informatie meegenomen in dit inleidende hoofdstuk. Enkel de recentst ondertekende overeenkomst kan als actueel beschouwd worden, de informatie in dit document wordt zoveel mogelijk bijgewerkt maar kan (tijdelijk) uit synchronisatie geraken ingeval er wijzigingen aan die overeenkomst worden doorgevoerd.

Het concept beschreven in dit project zal dienen als vertrekpunt voor goedkeuring door de eerste officiële stuurgroep. Daarna wordt deze portfolio gereviseerd door de programmamanager en coördinatiegroep met goedkeuring door de stuurgroep van wijzigingen die buiten de tolerantie marges van programmamanager of coördinatiegroep vallen.

Het doel van dit document is om helder te maken welke grote activiteiten ondernomen moeten worden en een eerste taakverdeling en budgettoewijzing te doen op basis van deze structuur. Afspraken over fijnmazigere taken en verdere implementatie worden in de schoot van de coördinatiegroep gemaakt.

1.1 Relevante elementen uit gerelateerde documenten

1.1.1 Gezamenlijke doelstelling van het partnerschap

Deze partnerschapsovereenkomst heeft betrekking op een gezamenlijk programma rond huishoudelijke houtverwarming en luchtkwaliteit, gezondheid en hinder. Het programma kadert binnen de bredere doelstelling om de impact van vervuilende emissies op luchtkwaliteit en volksgezondheid te verminderen, met bijzondere aandacht voor fijn stof afkomstig van huishoudelijke houtverbranding. Daarbij streeft het programma naar een “knik in de impact” van luchtverontreiniging op gezondheid en hinder met als **hoofddoelstelling het verhogen van het bewustzijn rond de houtverbrandingsproblematiek** om zo draagvlak voor (implementatie van) beleid te creëren. Volgende subdoelstellingen ondersteunen deze ambitie:

- **Sensibilisering** over de hindereffecten en gezondheidsimpact van houtstook, met nadruk op fijn stof (PM_{2,5}) maar ook koppelingen naar andere relevante polluenten.
- **Draagvlak creëren** bij burgers én beleidsmakers voor beleidsmaatregelen.
- **Communicatie als hefboom**: niet-culpabiliserend, inclusief en met positieve framing.
- **Gezondheid en hinder centraal stellen**: “gezonde lucht en leefbare buurt, ook voor de allerkleinsten”.
- **Onderbouwd narratief ontwikkelen** dat handelingsperspectieven biedt voor burger en beleidsmaker en het thema hoger op de agenda krijgt.
- **Gebruik van burgerwetenschap** als participatief en bewustmakend instrument om op wijkniveau de problematiek in kaart te brengen en te objectiveren, burgers te betrekken en gesprekken aan te moedigen (i.t.t. top-downverhaal vanuit overheid).

- **Implementatie faciliteren** van de voorliggende beleidsopties en vertaling van Green Deal Huishoudelijke houtverwarming resultaten naar de praktijk.

1.1.2 Governance van het partnerschap en de portfolio

1.1.2.1 Stuurgroep

De Partijen richten een stuurgroep op die bestaat uit minstens één vertegenwoordiger van elke Partij. Dit overlegcomité komt op halfjaarlijkse basis samen om in relatie tot deze partnerschapsovereenkomst het verloop van de samenwerking te bespreken, om bij te sturen waar nodig en formeel volgende documenten in unanimitéit goed te keuren of indien nodig bij substantiële wijzigingen formele goedkeuring te vragen aan het bevoegde orgaan:

- Projectportfolio en de revisies hiervan
- Begroting en uitgavenraming en de revisies hiervan
- Communicatieplan en de revisies hiervan

Minimaal wordt de stuurgroep als volgt

- VMM: het afdelingshoofd Lucht of zijn aangevaardigde
- Departement Zorg: de teamverantwoordelijke Milieugezondheidszorg of zijn afgevaardigde
- KOTK: diensthoofd Preventie of afgevaardigde communicatieBBL: projectcoördinator
- MLOZ: ...
- VVSG: Steven Verbanck
- Gent: projectcoördinator of afgevaardigde
- Departement Omgeving, Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO): iemand van het team Omgeving & Gezondheid

De stuurgroep wordt alternerend voorgezeten door de vertegenwoordiger van VMM en Departement Zorg. De stuurgroep bepaalt in overleg met de programmamanager toleranties waarbinnen de programmamanager in overleg met de coördinatiegroep wijziging kan doorvoeren aan activiteiten of begroting zonder formele goedkeuring van de stuurgroep.

1.1.2.2 Coördinatiegroep

De partijen richten een coördinatiegroep op die bestaat uit minstens één vertegenwoordiger van elke Partij en de programmamanager, financieel manager en communicatiemanager. Deze coördinatiegroep komt minstens tweemaandelijks samen en gaat over het dagdagelijkse beheer van het gezamenlijk programma van dit partnerschap. De coördinatiegroep wordt voorgezeten door de programmamanager of iemand aangewezen door de programmamanager bij de Partij met coördinerende verantwoordelijkheid. De coördinatiegroep neemt alle beslissingen met betrekking tot de implementatie van de projectportfolio binnen de randvoorwaarden op het vlak van timing, budget en uitkomsten zoals goedgekeurd door de stuurgroep.

1.1.2.3 Programmamanager, financieel manager en communicatiemanager

De stuurgroep wijst voor het dagelijks beheer van het programma een programmamanager aan die deel uitmaakt van de Partij met coördinerende verantwoordelijkheid. De programmamanager neemt de coördinerende verantwoordelijkheid op zich en kan anderen aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de programmamanager ervoor dat een projectportfolio opgemaakt wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

De stuurgroep wijst eveneens een financieel manager aan die deel uitmaakt van de Partij met financiële verantwoordelijkheid. De financieel manager neemt de financiële verantwoordelijkheid op zich en kan andere aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de financieel manager

ervoor dat een jaarlijkse begroting en uitgavenraming opgesteld wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

De stuurgroep wijst tenslotte ook een communicatiemanager aan die deel uitmaakt van de Partij met communicatieverantwoordelijkheid. De communicatiemanager neemt de communicatieverantwoordelijkheid op zich en kan anderen aanwijzen om hem/haar hierin te ondersteunen. In die hoedanigheid zorgt de communicatiemanager ervoor dat een communicatieplan opgesteld wordt, gereviseerd en voorgelegd aan de stuurgroep wanneer nodig.

Programmamanager, financieel manager en communicatiemanager dienen deel uit te maken van de coördinatiegroep. Meerdere van deze rollen kunnen door één persoon opgenomen worden.

De Partijen verbinden zich ertoe alle mogelijke problemen tussen de Partijen of met derden die de samenwerking aanbelangt eerst minnelijk op te lossen via de coördinatie en/of stuurgroep.

1.1.3 Rollen & verantwoordelijkheden binnen het partnerschap

Binnen het partnerschap verbinden alle partijen zich ertoe om hun rollen en verantwoordelijkheden zoals weergegeven in onderstaande matrix naar beste vermogen op te nemen.

Tabel 1: Matrix van rollen en verantwoordelijkheden

		VMM	Dep.Zorg	KOTK	BBL	MLOZ	VVSG	Stad Gent	VPO
Verantwoordelijkheid	Coördinerend	x	x						
	Communicatie			x					
	Financieel	x							
Rol	Luchtkwaliteit	x			x				x
	Hinder	x							x
	Gezondheid		x	x					
	Sociaalwetenschappelijk			x					
	Participatie	x		x	x		x	x	x
	Onderzoek			x					x
	Belanghebbenden-management	x	x	x	x	x	x	x	
	Communicatievoering	x	x	x	x	x	x	x	

2 PORTFOLIO OVERZICHT

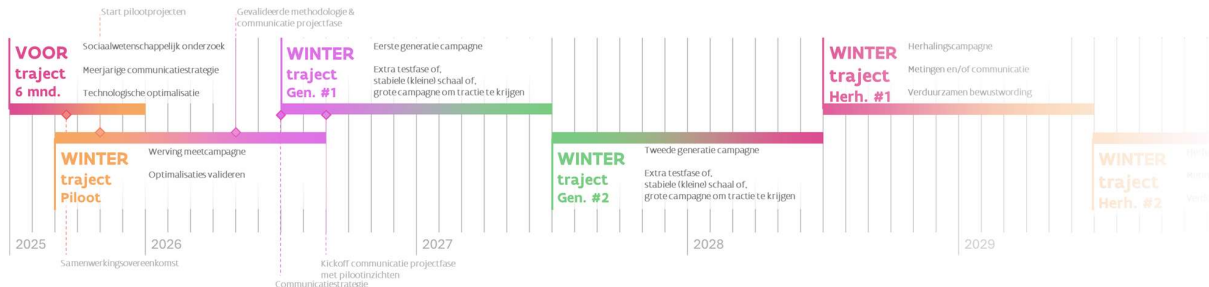
In deze rubriek schetsen we de algemene contouren van de portfolio aan de hand van de voorziene fasen, geënt op de komende winterperioden. We onderscheiden momenteel enkel een voortraject en enkele consecutieve wintertrajecten, mogelijk is het ook zinvol om een natraject te definiëren maar dat werd nog niet besproken met het partnerschap.

Het voortraject omvat minstens volgende elementen:

- Sociaalwetenschappelijk onderzoek om attitudes, kennis, waarden, barrières t.a.v. houtverbranding te verkennen
- Uitwerking van een meerjarige communicatiestrategie en boodschappen waarin het vooropgestelde narratief ontwikkeld wordt, een mediapartner gezocht wordt indien noodzakelijk enz. en een eerste implementatie na pilootprojecten 25-26
- Technologische optimalisatie om tot een stabiele en robuuste methodologie te komen die het volledige communicatietraject helpt ondersteunen, o.a. via pilootprojecten 25-26

Voor de consecutieve winterprojecten volgt de meest logische indeling de aankomende winterperioden:

- Winter 25-26: Pilootprojecten om (1) de werving voor de meetcampagnes uit te testen en defensieve reacties te vermijden en (2) technologische optimalisatie te valideren
- Winter 26-27: Eerste generatie meetcampagne
- Winter 27-28: Tweede generatie meetcampagne
- Daaropvolgende winters (natraject?): herhalings meetcampagnes en/of communicatie om boodschap blijvend te brengen en bewustwording te verduurzamen op lange termijn, evolutie (communicatie)strategie richting gedragsverandering

Figuur 1: Overzicht fasen projectportfolio

Onderstaande tabel geeft beknopt de projecten voor de verschillende trajecten weer.

Fase	Project	Doelstelling	Start	Einde	Externe opdrachten
Voortraject	Sociaalwetenschappelijk onderzoek	Inzicht verwerven in attitudes, motivaties, waarden en barrières rond houtverbranding	1/9/2025	30/09/2026	Sociaalwetenschappelijk onderzoek
	Communicatiestrategie	Ontwikkelen en implementeren van een meerjarige communicatiestrategie om bewustwording en gedragsverandering te stimuleren.	1/7/2025	30/10/2026	Begeleiding communicatiestrategie Communicatiedragers
	Technologische optimalisatie	Optimaliseren van technologieën en methoden voor houtverbranding om de impact op luchtkwaliteit te verminderen	1/7/2025	31/12/2025	Optimalisatie meettoestel Digitalisering logboek Upgrade dataportaal
	Opschalingsproject	Aflijnen scope eerste, tweede en volgende generaties projecten en opmaken van een opschalingsplan	1/09/2025	30/6/2026	
Wintertrajecten	Pilootproject	Wervingscampagne uittesten en technologische optimalisatie valideren	1/11/2025	31/03/2026	Aankoop stationaire sensoren Analyse stationaire metingen Datakosten mobiele sensoren (€2/mnd/sens.)
	Eerste generatie campagne	<i>Te bepalen</i>	1/07/2026	30/06/2027	Aankoop stationaire sensoren (€ 100/sensor) Aankoop mobiele sensoren (€ 200/sensor) Datakosten mobiele sensoren (€2/mnd/sens.) Mediacampagne
	Tweede generatie campagne	<i>Te bepalen</i>	1/07/2027	30/06/2028	
	Herhalingsprojecten	<i>Te bepalen</i>	1/07/2028	30/06/2029	
Natraject	<i>Te bepalen</i>	<i>Te bepalen</i>			

platform ontwikkeld waarin de SODAQ-data realtime en/of fijnmaziger en/of verrijkt kan worden weergegeven (bv. uitbreiding dataportaal op samenvoerzuiverelucht.eu met analyses uit PM dataframe visualiser)

3.1.3.3 Werkpakketten en/of activiteiten

- WP1 Vereisten: Oplijsten vereisten per technologische component inclusief prioritering
- WP2 Oplossinganalyse: Analyse van de huidige state-of-art om zo oplossingsrichtingen voor elke technologische component te definiëren
- WP3 Ontwikkeling technologische componenten: Ontwikkeling (via aanbesteding) van de noodzakelijke technologische componenten, dit kan in fasen verlopen om bepaalde zaken eerder klaar te hebben
- WP4 Testing: Tijdens de ontwikkeling gebeurt de testing vnl. in-house of met een selecte gebruikersgroep. In dit werkpakket wordt actief feedback verzameld op de technologische componenten tijdens het pilootproject 25-26
- WP5 Optimalisatie: Verder optimalisaties en/of ontwikkelrondes aan de technologische componenten om klaar te zijn voor de eerste generatie campagnes in 26-27.

3.1.3.4 Betrokkenheid Stad Gent

Geen

3.1.3.5 Timing

1/7/2025 – 31/08/2026

3.1.3.6 Verwachte impact/output

- Geoptimaliseerde fijnstofsensor
- Gebruiksvriendelijk, digitaal logboek
- Dataportaal mobiele stofmetingen

3.1.4 Opschalingsproject

3.1.4.1 Doelstelling

Aflijnen scope eerste, tweede en volgende generaties projecten en opmaken van een opschalingsplan

3.1.4.2 Beschrijving

Om de sprong te kunnen maken van pilootproject naar een ruimer project in de eerste en tweede generatie campagnes, dient een afzonderlijk traject gelopen te worden. Deze opschaling volgt immers niet zomaar uit het voortraject en een aantal knopen binnen het consortium die momenteel nog op tafel liggen zullen ook niet vanzelf door het voortraject ontward worden. Daarom doorlopen we een afzonderlijk project om deze scope te verfijnen om tot een scope voor de volgende generaties projecten te komen. Vervolgens worden de inzichten uit het pilootproject actief verwerkt tot een opschalingsplan dat duidelijk maakt hoe we de omslag naar deze scope zullen maken.

3.1.4.3 Werkpakketten en/of activiteiten

WP1 Bepalen scope volgende generaties

WP2 Opmaken opschalingsplan

////////////////////////////////////

Fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.

9

3.1.4.4 Betrokken actoren

Allemaal

3.1.4.5 Timing

01/09/2025 – 30/6/2026

3.1.4.6 Verwachte impact/output

- Opschalingsplan van pilootproject naar eerste en tweede generatieprojecten

3.2 Wintertrajecten

3.2.1 Pilootproject

3.2.1.1 Doelstelling

Kleinschalige meetcampagne opzetten in enkele Vlaamse steden en gemeenten om de communicatiecampagne uit te testen, technologische optimalisaties aan de mobiele metingen te valideren en de haalbaarheid van stationaire sensormetingen in functie van houtverbranding in te schatten.

3.2.1.2 Beschrijving

We zetten een gerichte meetcampagne op in één of enkele gemeenten waaronder Gent, met een positieve boodschap. Andere kandidaten zijn Bonheiden en Westerlo. Qua rekrutering gaan we minstens in Gent voor een brede, **tweedelige oproep** in het najaar van 2025:

- 1) Via een webformulier geven inwoners door waar houtstook aanwezig is / ze zelf een kachel bezitten / ze hinder ondervinden door houtverbranding in hun buurt en beantwoorden een aantal vragen hierover (frequentie van stoken, mate van hinder,...).
- 2) In een tweede stap stellen ze zich indien gewenst kandidaat om en/of:
 - een stationaire fijnstofsensor aan hun huis te bevestigen (timing: vermoedelijk half december 2025 tot half maart 2026);
 - regelmatig 's avonds in hun buurt rond te wandelen met een mobiele fijnstofsensor (timing: vermoedelijk half december 2025 tot half maart 2026);
 - een binnenmeting uit te voeren (timing: vermoedelijk half december 2025 tot half maart 2026)
 - deel te willen nemen aan interviews/focusgroepen voor het sociaalwetenschappelijk onderzoek ikv het zaaigeldproject van VITO (timing te bepalen)

Op die manier garanderen we een goede mix van zowel mobiele als stationaire metingen zodat ook de stationaire case wetenschappelijk gevalideerd kan worden én de link naar gezondheidsproblemen en hinder gelegd kan worden. Sequentieel uitvoeren van mobiele screening gevolgd door stationaire metingen in hotspots zou ervoor zorgen dat gespreid wordt over 2 winters wat niet wenselijk is.

3.2.1.3 Werkpakketten en/of activiteiten

- WP1 Voorbereiding pilootproject
- WP2 Communicatie
- WP3 Rekrutering
- WP4 Experimentatie
- WP5 Analyse & interpretatie

- WP1 Voorbereiding: partners zoeken, scope aflijnen, communicatie voorbereiden, rekrutering afstemmen
- WP2 Communicatie
- WP3 Rekrutering
- WP4 Experimentatie
- WP5 Analyse & interpretatie

3.2.2.4 Betrokken actoren

3.2.2.5 Timing

3.2.2.6 Verwachte impact/output

3.2.3 Tweede generatie campagne

3.2.3.1 Doelstelling

3.2.3.2 Beschrijving

Sterk inzetten op bewustmaking kan draagvlak creëren om later te focussen op gedragsverandering. Hoewel we dit in eerste instantie nog niet centraal stellen, lijkt het ons zonde om gedragsverandering niet als expliciet doel mee te nemen. We stellen voor om dit in een latere fase (bijvoorbeeld tijdens een tweede stookseizoen) uit te werken. We nemen het dus niet meteen op als eerste actiepunt, maar wel als essentieel onderdeel binnen het bredere project.

Naast deze algemene principes, bevat de strategie concrete en praktische informatie. Deze zaken zijn stappen om gedragsverandering te bekomen. Er wordt eerst gefocust op het creëren van draagvlak (bij beleid en burger) door middel van sensibilisering waarna er kan overgegaan worden tot gedragsverandering en lobbywerk.

- **Handvaten voor actie:** Concrete tips en adviezen.
- **Duidelijkheid over alternatieven:** Informatie over duurzame en efficiënte alternatieven voor houtverwarming, met aandacht voor de ondersteuning van kwetsbare groepen.
- **Financiële ondersteuning:** Duidelijke communicatie over subsidies, leningen en andere

bijlage 2 Basisbegroting

1.1 Algemene begroting

Fase	Project	Externe opdrachten	Raming
Voortraject	Sociaalwetenschappelijk onderzoek	Sociaalwetenschappelijk onderzoek	In kind via zaaigeldproject
	Communicatiestrategie	Begeleiding communicatiestrategie Communicatiedragers	€ 70 000 € 20 000
	Technologische optimalisatie	Optimalisatie meettoestel Digitalisering logboek Upgrade dataportaal	€ 20 000 - 40 000 € 30 000 € 80 000
	Opschalingsproject		
Wintertrajecten	Pilootproject	Aankoop stationaire sensoren Analyse stationaire metingen Datakosten mobiele sensoren	€ 10 000 € 50 000 € 1 200
	Eerste generatie campagne	Aankoop stationaire sensoren Aankoop mobiele sensoren Datakosten mobiele sensoren Mediacampagne	€ 50 000 € 20 000 € 2 400 € 500 000
	Tweede generatie campagne		
	Herhalingsprojecten		
Natraject	<i>Te bepalen</i>		

Oprachten voorzien via in-kind bijdrage projectpartners:

- Sociaalwetenschappelijk onderzoek (KOTK)
- Mediacampagne (assumptie)

De ramingen voor het eerste generatieproject gaan uit van een verdubbeling van het aantal sensoren t.o.v. wat momenteel beschikbaar is in België.

1.2 Begroting 2025

Minimaal in 2025 op het centraal budget vast te leggen middelen ten belope van € 120 000 - € 140 000 zijn dan als volgt (spreiding afhankelijk van opties meettoestel):

- Begeleiding communicatiestrategie
- Optimalisatie meettoestel
- Digitalisering logboek

Idealiter in 2025 bijkomend op het centraal budget vast te leggen middelen ten belope van € 21 200 zijn dan als volgt:

- Communicatiedragers
- Datakosten

Bijkomende mogelijkheid om opdracht upgrade dataportaal naar voor te halen ten belope van € 80 000. Hiermee komt het benodigde vastleggingskrediet voor 2025 uit op € 120 000 tot € 241 200. De stuurgroep wordt gevraagd hierin te beslissing in functie van de beschikbare middelen en opgaven van bovenstaande prioritering.

////////////////////////////////////

Fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document.

1